

מעטרת

ב שני מקומות עמדו השבוע שוטרים וניסו להצדיק את עצמם ואת מעשיהם.

בשני המקומות הצליחו לבייש את עצמם.

בירושלים העידו השוטרים בפני ועדת החקירה הממלכתית על פיזור הפגנת הסטודנטים. הם דיברו יפה, כי שחקנים הקוראים את תפקידיהם — איש איש את תפקידו שלו — מתוך מחזה שנכתב ביד סופר. וכמו שחקנים, הם אמרו דברים שלא היה להם קשר רב למציאות.

בשכיל מאות המרצים והסטודנטים, שהיו עדייראיה ועדיסבילה להתנפלות המשטרה, היו אלה עדויות מועזות. הן זיעזעו את אמונם במשטרה, בסדרי השלטון, כי ערכי-היסוד של אמת וצדק.

כי מאות עדים אלה ידעו מה קרה באמת — ומה עצום המרחק בין מה שקרה לבין מה שיצא מפייהם של שומרי החוק והסדר.

אבל בשכיל הציבור הרחב היתה החקירה השניה מועזת עוד יותר. היא התנהלה בתלאיב, נגד השוטרים שהואשמו בהתנפלות על צעיר חף-מפשע, שהיה השוד בעיניהם כסרסור-זונות.

★ ★ ★

אם כאן דיברו השוטרים כמו בהצה: מבויתת-היטב, אישרו איש את גירסת רעהו והופיעו כצדיקים גמורים. אך תוך כדי כך הם גילו פרטים מהרדדים על נוהלי המשטרה עצמה.

למשל: הסמל שבשעת המעשה היה להוט מאד לתפוס כמה זונות, כי היתה לו רק זונה אחת בניידת, וזה לא היה "הספק" די גדול. זה היה מרגיז את הממונים עליו. היה עליו לתפוס בחורות נוספות, בכל מחיר.

לכן התנהג כפי שהתנהג. לכן לא טרח כלל לבדוק את דברי הבחורה, שטענה שהיא גרה באותו בית. הוא היה זקוק לזונה, ועל כן החליט שכל נערה היא זונה, עד שתוכיח את ההיפך.

כאן מופיע השוטר כקבלן לתפיסת זונות (או לרישום דו"חות תנועה, במיקרים אחרים) — קבלן שצריך למלא נורמה בכל מחיר, אף במחיר התעללות באזרחים.

אולם גישה זו אינה רק בלתי-מוסרית. היא גם תמימה. כי משטרת ישראל מרביצה מפני שאינה מוכשרת.

היא אותה ונאותה באמצעי פסול זה — מפני שאין היא מוכשרת להפעיל אמצעים מקצועיים לגילוי עבריינים. המכות באות במקום הכושר המקצועי.

האלה המורמת מחפה על המוראל היורד. יש לנו גודר רושמי-רפורטים. יש לנו מנגנון זריז של יחסי-ציבור. יש לנו פלוגות של מפעילי-אלות.

אבל אין לנו משטרת-תנועה יעילה. ואין מנגנון מקצועי, מאומן ומיכשר לגילוי פשעים. ובוודאי אין לנו כוח דמוקרטי להבטחת זכויות האזרח.

★ ★ ★

א יני בא, חלילה, להאשים את השוטרים עצמם. רובם בחורים טובים, שיכלו למלא את תפקידם הקשה בי אמונה ובכשרון — אילו היתה המשטרה עצמה שונה. האשם אינו ביחיד. האשם הוא ברוח היחידה, בקיצור: בצמרת.

כדי להבין זאת, יש לחזור על תולדות משטרת-ישראל. היא התחילה את דרכה ברגל שמאל. הפיקוד נמסר ליחונקאל סהר, אדם בלתי-מקצועי בהחלט, חלש-אופי וחסרי כושר. בימיו סולקו מצמרת המשטרה כל הכוחות היי מוכשרים והמקצועיים. במקומם בא עמוס בן-גוריון, הבן של הכוס. השחיתות, השקרנות והאינטריגנות התפשטו. צמרת זו נוצחה במאבק עקשני ואכזרי, שבמרכזו עמד השבועון המסויים. סהר הורשע בעון שבועת-שקר.

במקומו בא יוסף נחמיאס. הוא יכול היה לתקן — אך הוא לא עשה זאת. המשטרה היתה, בעיניו, אלא תחנת מעבר לקאריירה דיפלומטית. הוא הסתפק בעשיית הי מינימום, וכל דאגתו היתה שלא להסתבך בצרות. אחרי סילוק סהר, ולאחר מכן שוב אחרי סילוק נחמיאס, קראנו והתרענו מעל עמודים אלה: דרושה מהפכה במשטרה!

הצענו להטייל תפקיד זה על אדם מן החוץ — אחד מרבייה-אלופים או האלופים של צה"ל, איש בעל כושר-מנהיגות, שעצם הופעתו בראש המשטרה ירים את המוראל ויחדיר בה גאווה.

תחת זאת הוטל התפקיד על מפקד משמר-הגבול. פנחס קופל הוא אדם סימפאטי מאד. אבל המשטרה אינה זקוקה לאדם סימפאטי. היא זקוקה לאדם שיערוך טיהור יסודי במערכותיה, יסלק מפקדים מושחתים, בלתי-מוכשרים יאלימים. שישמור על טוהר-המידות וטוהר-השיטות. שיעלה את המוכשרים ויטפח את הטובים. שיקבע סטנדרט חדש של עבודה והתנהגות.

כל זה לא נעשה. שום דבר לא השתנה במשטרה בשנים אלה. להיפך: נמשכה ההידרדרות השקטה, כשהדאגה הי יחידה של רוב הקצינים היא: רק לא להסתבך, רק לא לעורר תשומת-לב, העיקר שיהיה שקט.

אבל כשיש הידרדרות, אי-אפשר לשמור על השקט. במקרים או במאחר יש סקנרלים.

★ ★ ★

א ילו היה קיים בממשלה שר-משטרה אמיתי, נמרץ ובלתי-נרתע, יתכן שהיה דואג בעצמו למהפכה הדרושה. אבל אין כזה. מר בכור שיטתית, עם כל הכבוד, אינו אלא דובר פרלמנטארי של צמרת המשטרה.

בגלל שיקולים קואליציוניים, גם אי-אפשר לבטל את משרד-המשטרה (שאין כדוגמתו בשום מדינה דמוקרטית) ולהעביר את המשטרה לסמכותו של שר-אחר.

אבל אי-אפשר לקיים מדינה ולהכטיח את שלום הציבור ללא משטרה יעילה.

ברחובות ישראל ובכבישיה גוברת ההפקרות. החאראקות, הבריונות, מעשיה-השוד החמורים — כולם נמצאים בסימן עליה. המשטרה היא אובדת עצות, ומפצה על תוסרי-כוחותה באכזריות גוברת. עם עליית הבריונות ברחוב, באה הי בריונותיה של המשטרה.

יש לשבור מעגל-קסמים זה, לפני שזה יהיה מאוחר מדי. איך?

אני מציע למנות ועדה ציבורית בדרג עליון שתחקור בעיה זו — לא סקנרל משטרתית זה או אחר, אלא את הסקנרל המרכזי: המצב בצמרת המשטרה.

מדוע הובאו הנאשמים למשפט פנימי?

★ ★ ★

ע ל כך יכולות להיות כמה תשובות. כולן פורמליות וחוקיות בהחלט. אך לי נדמה כי התשובה האמיתית אינה פורמלית. וגם לא חוקית.

שוטרים אלה הובאו למשפט פנימי, כדי לתת לצמרת המשטרה אפשרות להתעטף באיציטלה של צדיקים גמורים.

לכן גם התנהל המשפט המשמעתי בפומבי, בניגוד גמור למקובל במשפטים משמעתיים.

צמרת המשטרה יודעת כי הציבור זועם. היא יודעת כי הידיעות התכופות על אכזריות המשטרה, על עינויי אסירי רים, על זיכוי הפגנות חוקיות — שכל אלה יצרו בלב הציבור מישקע מצטבר של סלידה ומרירות. מישקע זה עבר על גותיות בפרשת הנער יוסי הרצברג.

לכן החליטו ראשי המשטרה לערוך משפט-ראווה זה, בצורה זו, ולסיימו במהירות, כדי להגיד לציבור: **רארנא כמה שאנחנו כסדר!**

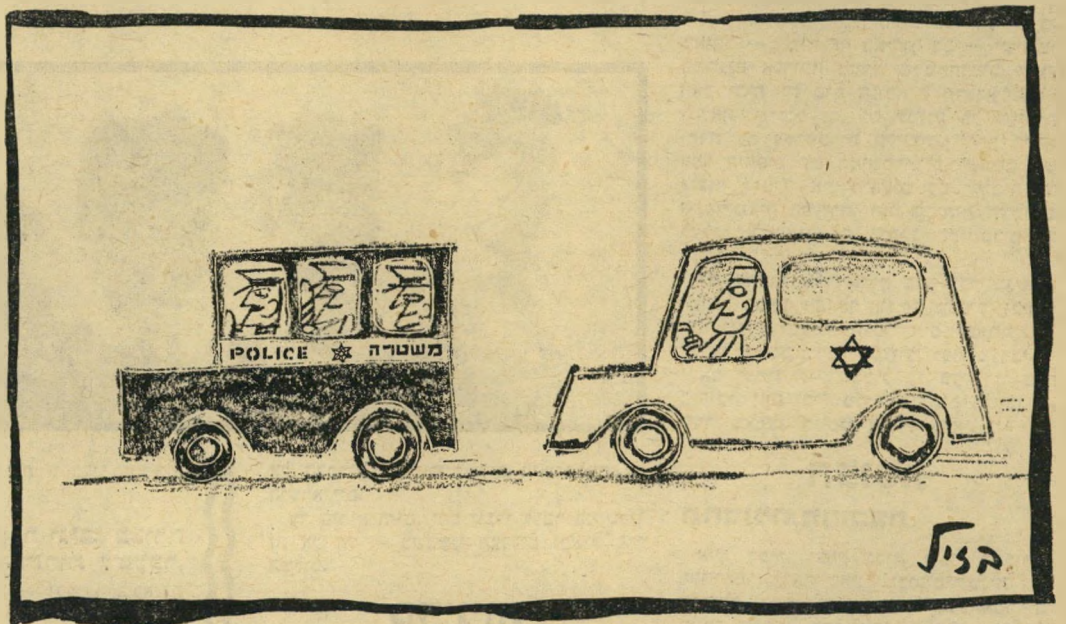
רארנא באינו מהירות אנו שופטים שוטרים הנאשמים במעשים פסולים!

בקיצור: גדולי המשטרה מנסים להעלות את הקטנים כי קורבו על מוכח הועם הציבורי.

הצמרת מנסה להציל את עורה על ידי הפיכת כמה בריונים-במדים לשעירים לעזאזל.

★ ★ ★

א סוד לציבור ללכת שולל אחרי טכסיס זה. אחרת תהיה ההתעוררות הנוכחית לשוא, והכל יחזור לקדמותו. אנחנו צריכים להגיע אל מוקד הרע.

ליווי צמוד

מה עצום המרחק בין קבלן כזה לבין דמות שומר החוק והסדר!

ומה כל זה מוכיח לגבי דמותה של משטרת ישראל עצמה!

★ ★ ★

אך הרבה יותר חשוב מפרטי החקירה היא המיסגרת שניתנה לה: "משפט משמעתי".

מדוע משפט משמעתי?

כשסתם אזרח מנתפל על אדם חף-מפשע ומתעלל בו — הוא מובא בפני השופט וצפוי לעונש-מאסר ארוך.

כשנאשם שוטר באותה עבירה, מדוע הוא מובא למשפט בפני קצין-משטרה? ומדוע העונשים הם כה מגוחכים? (ובמיקרה או שלא-במיקרה — דווקא קצין שהורח בי שעתו מן המשטרה מפני שביצע בעצמו את אותה עבירה, בנסיבות הרבה יותר חמורות, שנסתיימו במות הקורבן?)

★ ★ ★

פ כול מישהו לבוא ולומר: לא איכפת לי שהמשטרה מרביצה. העיקר שהיא יעילה. אם היא שומרת על החברה בפני פושעים — לא איכפת לי איך.